

KONKURRANSERETTSLIGE RETNINGSLINJER FOR MELANOR

Vedtatt av styret i Melanor:

1 FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Disse retningslinjene gjelder for virksomheten til Melanor og for alle deltagere i styremøter, møter med medlemsbedriftene og andre sammenkomster i regi av Melanor eller i forbindelse med møter med Medtech Europe. Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid med Arntzen de Besche Advokatfirma AS.¹

Melanor er en bransjeorganisasjon for kompetansebedrifter som utvikler og leverer medisinsk utstyr, laboratoriestyr, måleutstyr, og hjelpemidler i det norske markedet. Flere av medlemmene i Melanor er konkurrenter innenfor en rekke produktområder. Det må derfor utvises særlig varsomhet for å sikre at gjeldende konkurranseregler etterleves.

Formålet med retningslinjene er å sikre at alle aktiviteter som gjennomføres innenfor rammen av virksomheten til Melanor er forenelige med konkurranseretten. Det er Melanor sin policy å hindre enhver handling som kan vekke mistanke om brudd på regelverket. En handling som fremstår som fornuftig og akseptabel isolert sett, kan for konkurransemyndighetene fremstå som ledd i et handlingsmønster som samlet sett utgjør en lovovertrødelse.

2 HANDLINGER SOM KAN VÆRE I STRID MED KONKURRANSELOVEN

Konkurranseloven § 10 og EØS-avtalens artikkel 53 forbyr **avtaler, beslutninger eller samordnet opptreden mellom uavhengige foretak som har til formål eller virkning å hindre, begrense eller vri konkurransen**. Det er også verdt å merke seg at enhver form for samhandling uansett form (muntlig eller skriftlig) kan rammes av konkurranseloven. Ved samarbeid gjennom bransjeorganisasjoner vil både handlinger fra medlemmene selv og organisasjonen som sådan omfattes.

Ulovlig samarbeid mellom aktuelle eller potensielle konkurrenter vil typisk være:

- (i) Koordinering av anbud (herunder anbudsrotering, avståelse av å inngi anbud)
- (ii) Prissamarbeid (herunder rabatter)
- (iii) Produktmessig og/eller geografisk deling av markeder
- (iv) Boycott (herunder enighet om ikke å forhandle med konkurrenter, forhandlere, leverandører eller kunder)
- (v) **Utveksling av konkurransesensitiv informasjon** slik som for eksempel:
 - Kostnadsstruktur og innkjøpsbetingelser
 - Produksjonsvolumer og kapasitet
 - Produktsammensetninger e.l. som ikke er allment kjent i markedet
 - Markedsstrategier og produktutvikling

Utveksling av allerede offentlig tilgjengelig informasjon vil normalt ikke være ulovlig. En bør likevel være varsom med å innhente informasjon, f.eks prislister, som kunder besitter om konkurrenter.

¹ Kontaktperson er partner **Espen I. Bakken** (mail: eib@adeb.no, tlf: 982 94 651).

Informasjon som ikke lenger har noen aktualitet (historisk informasjon) vil kunne utveksles forutsatt at den ikke fortsatt kan anses som konkurransesensitiv for eksempel ved at den øker gjennomsiktigheten i markedet og usikkerhet mellom konkurrenter. Informasjon eldre enn ett år anses normalt lovlig å utveksle fordi informasjonen da har mistet sin nytteverdi, men det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Opplysninger som er virksomhetsspesifikke vil kunne anses som sensitiv informasjon, mens generelle/aggregerte data i større grad kan deles.

Melanor som bransjeorganisasjon eller dets medlemsbedrifter må ikke benytte bransjestandarder til å spre konkurransesensitiv informasjon eller begrense konkurransen i markedet. En bransjestandard må være knyttet til et spesifikt legitimt formål og må ikke gå lengre enn det som er nødvendig for å oppnå dets formål. Som et generelt utgangspunkt må en bransjestandard følgelig ikke brukes til å begrense konkurransen i markedet (herunder konkurransen hva gjelder pris), begrense innovasjon og den tekniske utviklingen, skade konkurransen i markedet ved å hindre adgang til markedsstandarder eller på annen måte vanskeliggjøre etableringer i markedet.

Konkurranseloven inneholder i tillegg et **forbud mot at dominerende foretak misbraker sin markedsposisjon** i konkurranseøyemed (konkurranseloven § 11).

Unntak

Delvis unntatt fra ovenstående er forsknings- og utviklingsavtaler mellom bedrifter eller mellom bedrifter i forsknings- og utviklingsarbeid initiert og/eller ledet av Melanor, jf. forskrift om anvendelse av konkurranse-loven § 10 tredje ledd på grupper av forsknings- og utviklingsavtaler. Det må foretas en konkret vurdering i forhold til konkurranse-loven av om vilkårene for unntak ved forsknings- og utviklingsarbeid er oppfylt.

Sanksjoner

Brudd på konkurranse-loven er økonomisk kriminalitet. Brudd på loven vil kunne medføre betydelige konsekvenser i form av bøter, erstatningskrav og svekket omdømme både for Melanor og den enkelte medlemsbedrift. I ytterste konsekvens kan enkeltpersoner straffes.

3 NÆRMERE OM RETNINGSLINJER FOR MØTER E.L.

For møter (både formelle og uformelle) der en eller flere representanter for Melanor som bransjeforening eller konkurrenter tilknyttet medisinskteknisk utstyr eller tilhørende industrier møtes gjelder følgende retningslinjer og handlingsrom:

1. Møtet innledes med følgende konkurranserettserklæring: *«Alle aktiviteter som gjennomføres innenfor rammen av Melanor sin virksomhet skal være forenlig med konkurranseretten. Melanor er opptatt av å unngå ikke bare brudd på konkurransereglene, men også enhver handling som kan vekke mistanke om brudd på regelverket. Melanor sine medlemsbedrifter og flere av styremedlemmer er konkurrenter og det må derfor utvises særlig varsomhet for å sikre at gjeldende konkurranseregler etterleves.»*
2. Møter i Melanor skal normalt gjennomføres i henhold til en på forhånd fastsatt agenda, og det skal føres referat fra møtet. Dersom den ansvarlige for møtet er i tvil om temaer som

- skal diskuteres på møtet kan være i strid med konkurranseloven, skal juridisk ekspertise konsulteres før utsendelse av agendaen.
3. Dersom det anses nødvendig å behandle temaer der det kan foreligge en risiko for brudd på konkurranseloven, skal juridisk ekspertise være tilstede som observatør.
 4. Møter i Melanor skal ikke omhandle temaer som fordrer at medlemsbedrifter eller styremedlemmer utveksler konfidensiell og konkurransesensitiv informasjon.
 5. Deltakere i møter i Melanor skal ikke diskutere eller utveksle konfidensiell og konkurransesensitiv informasjon.
 6. Alle møtedeltakere har medansvar for at diskusjonen holder seg innenfor lovlige, konkurransenøytrale rammer, herunder medansvar for at verken en selv eller andre møtedeltakere utveksler konkurransesensitiv informasjon.
 7. Alle møtedeltakere er forpliktet til å studere agendaen i forkant av møtet og påpeke for møtelederen eventuelle agendapunkter som av juridiske årsaker bør strykes.
 8. Enhver møtedeltaker er forpliktet til å gripe inn dersom en anser eller mistenker at diskusjonen i møtet nærmer seg grensen for hva som er tillatt. Temaet skal i så fall droppes eller utsettes inntil man har konsultert juridisk ekspertise.
 9. Også i uformelle diskusjoner i møtet, i pauser eller i sosial sammenheng skal det utvises stor forsiktighet.
 10. Enhver medlemsbedrift i Melanor har selv ansvar for å innrette sin virksomhet og sin deltakelse i møter i Melanor i henhold til det til enhver tid gjeldende konkurranserettslig regelverk og i tråd med disse retningslinjer.

4 RETNINGSLINJER VED INNHENTING OG UTSENDELSE AV INFORMASJON

Som nevnt retter konkurranseloven seg også mot bransjeforeningens virksomhet. Dette betyr at retningslinjer, skriv og annen informasjon fra Melanor ikke må inneholde konkurransesensitiv informasjon eller på annen måte legge til rette for brudd på konkurranseloven.

Det er ikke forbudt for Melanor å *innhente* priser, volumer, kapasitet eller annen konkurransesensitiv informasjon. Melanor må imidlertid påse at konkurransesensitiv informasjon ikke formidles til de øvrige medlemsbedriftene i Melanor. Dette omfatter også der medlemsbedrifter er representert i styret og andre fora.

Informasjon om enkeltmedlemmer, eller tall som indirekte kan identifisere enkeltmedlemmer, kan ikke distribueres med mindre informasjonen allerede er kjent. Ved undersøkelser og innsamling av data fra medlemmene skal det på forhånd defineres hvem som skal få tilgang til informasjonen, og taushet om ikke-aggregert informasjon må sikres.

Alle standarder og anbefalinger Melanor måtte komme med, må ikke være egnet til å svekke konkurransen i markedet, og er dessuten kun veiledende for medlemsbedriftene.

Melanor skal for eksempel ikke komme med retningslinjer eller skriv der det oppfordres til å heve prisene, dele markeder eller samarbeide om anbud.

* * * *

Vedlegg:

- **Vedlegg 1:** Informasjonsutveksling i Melanor, konkurranserettslig skriv med do's & don'ts
- **Vedlegg 2:** Melanor – konkurranserettslig erklæring